

NATURSKYDDSFÖRENINGEN I LYCKSELE

Verksamhetsberättelse för år 2014

Redovisas vid årsmötet 2015-03-24, på Medborgarhuset, lokal Granen, kl 18.00

Inledning:

Miljötillståndet lokalt och globalt är inte bra. Hänsynen och förståelsen av naturfrågorna, och vad naturen ger oss för "tjänster", för vår överlevnad, brister stort även i lokalsamhället. Hotet mot biologisk mångfald och överutnyttjande av naturens resurser är tydliga. Den globala klimatförändringen, orsakad av människan, märks även här. Förnekelsen av klimatförändringen visas även lokalt. Vi måste nå ut med föreningens budskap till fler människor för en hållbar solidarisk framtid på planeten Jorden. Vi har en utmaning i att sprida kunskap om ett hållbart utnyttjande av våra naturresurser för en hållbar omställning.

Föreningens strategi för ett hållbart samhälle kan ses i tre delar:

1. *Naturkänsla.* Vi kan och vill stimulera en positiv känsla och förståelse för naturen och vad naturen ger till oss, de s.k ekosystemtjänsterna. En frisk och väl fungerande natur är en grund för vår överlevnad. Positiva naturupplevelser är även viktiga för människans hälsa och bör främjas.
2. *Konsumentmakt.* Vi som konsumenter kan visa vägen till ett hållbart samhälle, driva på lokala politiska beslut samt ge "verktyg" till de företag och enskilda som vill gå före i omställningsarbetet för en hållbar värld, lokalt med koppling globalt. Ex. föreningens miljömärke; *Bra Miljöval* och *Naturens Bästa*.
3. *Samhällspåverkan.* Vi som förening kan genom att sprida kunskap och fakta samt visa på positiva handlingsmöjligheter påverka vårt samhälle för en frisk och bra miljö samt ett hållbart utnyttjande av våra naturresurser och ett hållbart samhälle.

Riksföreningen har visat, i verksamhetsriktlinjerna, VRL 2015-2018, antagna vid riksstämman i Örebro 2014, vilka speciella arbetsområden som är prioriterade. Sedan kan varje krets ha särskilda förhållanden som också styr den lokala prioriteringen. Föreningens värdegrunder; att rädda naturens liv, att främja människans hälsa, att verka för global solidaritet,

är en tydlig inriktning. Vi ska arbeta för en omställning för en hållbar utveckling. Vi ska fördjupa välfärdsdebatten.

- Jordbruk och livsmedelstrygghet
- Klimatförändringarna samt hållbar energi och energianvändning
- Miljögifter i samhället och naturen
- Marina ekosystem/vatten och fiske
- Skog

Lokal beskrivning:

Vissa globala och regionala miljö- och naturskyddsproblem syns också här lokalt, spridning och användning av miljögifter, klimatförändringar, förlust och fragmentering av biotoper och biologisk mångfald. Vi i Sverige har på senare år minskat vårt umgänge och förståelsen för naturen. Några problemområden kan nämnas:

Problemen med storskaligt och ensidigt skogsbruk som inte klarar Riksdagens miljömål finns även här. Internationellt satta certifieringsregler uppfylls inte heller. Ekosystemet, vatten och landmiljön, flora och fauna, påverkas negativt både lokalt och i landskapsperspektiv. Inom kommunen finns endast några få äldre eller naturskogsliknande skogsområden kvar. Det ensidiga plantageskogsbruket, monokultur, breder ut sig. Bristande hänsyn med skyddszoner till vatten och myrmark, leder till ökat läckage av ex. uppgrumlande ämnen och kvicksilver och brist på lövträd. Påverkar negativt på livsmiljön i vattnen, ex mindre med fisk. Bristande hänsyn till fågelspelsplatser och boträd. Dålig hänsyn till stigar och leder. Det medför bl.a till svårigheter för etablering och kontinuitet för ekoturism/naturturism samt negativ påverkan på friluftslivet, bärplockning, renskötsel m.m. Klimatet påverkas också negativt av stora kalhyggen. Avrinningen ökar även från markerna mot vattendragen.

Ett minskat lokalt brukande av jordbruksmark har lett till en utarmning av biologiskt viktiga ängsmarker efter Vindel- o Umeälvens dalgångar samt efter skogsälven Örån. Detta kan ses även i områdets s.k. höglägesbyar. Lokal odling och lokal skötsel/slåtter kan utvecklas och minska denna utarmning.

Inom kommunen samt i närområdet finns gruvverksamhet, nya planeras. Deras och de nedlagda gruvornas miljöpåverkan måste uppmärksammas

och följas. Umeälvens energiproduktion leder till känd negativ påverkan. Förbättringar är nu på gång, GEP/MEP Umeälven, ekologiska åtgärder i vattendrag för att öka den biologiska mångfalden och förstås öka tillgången till fisk. Föreningen följer den utvecklingen. Etablering av alternativ energiutvinning, ex. vindkraft, biobränslen sker nu. Vi har för vissa anläggningar fått yttra oss. Bevakningen måste fortsätta för en miljömässigt god hänsyn.

Användandet av solen till uppvärmning eller till el har ännu inte kommit igång, ej heller passivhus teknik, energismart byggande.

Järnvägsförbindelsen med persontåg Lycksele - Umeå på tvärbanan är igång sedan några år. Banan/rälsen Lycksele - Hällnäs, Lycksele -Storuman, är tyvärr inte moderniserad. Godstransporten på järnvägen kan utvecklas mera. Möjligheten till etablering av el-bilar har inte startats ännu.

Lokal verksamhet:

Naturskyddsföreningen i Lycksele har hela kommunen som sitt verksamhetsområde. Antalet medlemmar är 149 st (år 2014). Lycksele kretsen har ökat mest i länet nu. Naturskyddsföreningen har ökat för hela landet. Lyckselekretsen har kretsnummer 2405. Återbäringen från riksföreningen är 4 880kr (år 2013). Föreningen har en etablerad hemsida. Styrelsen, bestående av ordförande Torgny Forsgren, samt ledamöterna Karin Gottfridsson, Roland Forsgren, Ann-Louise Hansson, Katrin Baxemyr, Rickard B Hansson och Gustaf Lindvåg, vi har haft 3 protokollförda sammanträde. Styrelsen har även haft ett flertal kontakter via telefon och mail. Studiefremjandet har även detta år hjälpt oss på ett mycket bra sätt med annonser och vissa aktiviteter, studiecirkel och LONA-projektet.

Skogsfrågor:

Vi fortsätter ett samarbete med länsförbundet, Skellefteå och Umeå kretsarna i skogsfrågor. Detta för att hantera övergripande frågeställningar, kontaktvägar och arbetssätt. Flera viktiga delar är bl.a nyckelbiotoper, och få möjlighet till särskild snittsling/avgränsning med bättre naturhänsyn vid avverkning, föreningens inventeringar och rapporter av art-tips, (signalarter), rapportkvalitet och kalibrering av värdesbedömningar. Kretsen inbjöds till den lokala Skogsstyrelsen under våren, 7 maj. Sks önskar ha en större kontakt med föreningen. Sks har direktiv för en tydligare kontakt med civilsamhället, vilket vi ser positivt på. Sks önskar nu uppgifter om tjäder-spelplatser i inlandet.

Lycksele kretsen har särskilt tagit upp skogens sociala roll vid kommunens hälsovecka även denna höst. Vår monter blev välbesökt.

Jordbruk, livsmedelstrygghet och ekosystem i vatten:

Ekosystemet i Umeälven har efter vattenkraftutbyggnaden kraftigt försämrats. Nu har tack vare EU:s Vattendirektiv om God Ekologisk Potential, GEP, kommit skarpa krav på att förbättra vattenmiljön i älven. En projektgrupp finns, med Åsa Widén, limnolog, boende i Vindelns kommun, som projektledare. Lycksele kommun är delägare, med Greger Jonsson som kontaktperson. Mer om planering och påbörjande av delåtgärder, (se hemsidan www.umealven.se för mera info). Föreningen har deltagit vid ett antal informationsmöten i Kattisavan och Lycksele. Biotopinventeringar har fortsatt under år 2014 under sommaren efter älven med biflöden upp in i Storumans kommun. Förbilöp planeras samt miljöanpassade flöden för att fisket (ekosystemet) ska kunna förbättras i hela älven med dess biflöden.

Klimat och energi

Se under rubriken; samhällspåverkan, att det nu pågår ett viktigt projekt om hållbar utveckling i lokalsamhället, Biosfärområdet Vindelälven. Ett modellområde som ska visa att det kan ske en lokalt ledd hållbar utveckling. Det också i situationen av ett förändrat klimat. Ett brusande äventyr från fjäll till hav med naturens och kulturens mångfald som en källa till hållbar utveckling, upplevelser och god livskvalitet.

Naturkänsla

I mitten av januari började vi året med en fin bildvisning om fåglar på Biblioteket, filmaren är en känd regional fotograf. Vid årsmötet hölls två intressanta föredrag med fina bilder och filmer om tjädern, *Tetrao urogallos*, och vår stolta kungsörn, *Aquila chrysaetos*, drygt 30 st engagerade åhörare. Den 8 april ordnade föreningen tillsammans med STF en bildvisning på MB med temat "Ett årsvarv i Lappland", ca 30 deltagare. De planerade vandringarna (ett LONA-projekt) längs "Smörbanan", Lycksele/Mossvik - Öreälven/Halvvägsberget, kunde inte genomföras på grund av att stormen Hilde hade blåst omkull alltför många träd, så viss olycksrisk uppstod. Röjningsarbetet är försenat. Den sedvanliga orkidé-utflykten till Storbacksjön gick av stapeln den 19 juni och 3 juli. Den utdragna våren gav guckuskon en lång blomningsperiod. Flera besökare, därav några långväga ifrån. Det var ett också ett LONA-projekt med särskild informations underlag. Bildvisning på Biblioteket ordnades den 21 oktober, fina bilder från Stora Karlsö, medarrangör STF.

I samband med kommunens återkommande Hälsovecka, den 4 - 10/10, ordnade kretsen strandpromenader, (lokalt informationsmaterial har tagits fram i ett LONA-projekt), varje dag längs Umeälvens norra strand, vid Ansia. För den stora FeelGood-mässan den 4/10 på MB, togs fram ett

särskilt informationsmaterial om "Skogens sociala värden" som visades och informerades om under hela dagen, ett bildspel visades också. Mässan var välbesökt hela dagen, ca 800 pers.

Konsumentmakt

Vid årsmötet visades bilder/information om Kravmärkning av fiske och om den miljövidriga odlingen av scampi.

Samhällspåverkan

NF i länet ingår som idéell miljöorganisation i klimat-rådet med ett 15-tal andra aktörer i det regionala arbetet för ett hållbart samhälle, kretsens ordförande har deltagit några gånger. Länsstyrelsen vill att alla är med i den årliga *see-veckan*, hållbarhetsveckan, att alla visar goda exempel, att aktörerna visar lokala strategier.

Föreningen har tidigare svarat på en remiss från Länsstyrelsen om "Översyn av riksintressen för friluftsliv". Länsstyrelsen(erna) ska lämna underlag till Naturvårdsverket om nuvarande och eventuellt tillkommande områden som kan vara av riksintresse för friluftslivet enligt 3 kap 6 § miljöbalken. Vi hade då framfört följande områden med förslag på utökning och nya områden av riksintresse; Alsberget - utökas, stärkas som "vildmarksområde". Vindelälven/Altarliden - förstärka kommande biosfärområde, natur o kultur. Öreälven/Örträsk - Knaften - utöka området för att möjliggöra vandring, kanoting, skidled, ekoturism. Umeälven/Furuvik - Lycksträsket - förstärka kulturområdet, bredda aktiviteter med ex. fiske. Arbetet med detta pågår på central nivå. Det har styrelsen fortsättningsvis bevakat även under 2014.

Arbetet med Biosfärområde Vindelälven, från fjäll till kust fortsätter. Föreningen har deltagit vid några möten. Aktörerna är lokalt Vindelälvs kommunerna, VIKOM, Länsstyrelsen och Världsnaturfonden. FN:s organisation UNESCO driver på för att bilda "Biosfärområden" på flera platser i världen, av hållbarhets skäl, ekonomiska, sociala, och ekologiska perspektiv. Föreningen är med i en referensgrupp. Länsstyrelsen, genom Kajsa Berggren, har även arbetat under året 2014 för en förstudie. Flera möten har nu skett med byarna efter älvdalen. Naturskyddsföreningens länsförbund blir representerad via sin ordförande, (den lokala kretsens ordförande kommer att vara ersättare), i den kommande arbetsgruppen för Biosfärområdet. Ett biosfärområde har tre huvudfunktioner: utveckla: främja ekonomisk utveckling och en samhällsutveckling som är ekologiskt och socialt hållbar, bevara: bidra till att bevara landskap, ekosystem, arter och genetisk mångfald, stödja: underlätta demonstrationsobjekt, utbildning och praktik, kultur, forskning och miljöövervakning.

Ordförande inbjöds via SFI/Tannbergsskolan under sommaren för att vid några tillfällen informera nyanlända flyktingar om allemansrätten.

Övrigt

Riksföreningen ordnade ett viktigt rådslag för kretsarna, i Umeå den 18 januari, ordföranden deltar. Tre st ombud från kretsen deltog vid Länsförbundets årsmöte i Lövånger den 3 maj. Ordförande deltog vid Riksmötet i Örebro den 14 - 15 juni. Föreningen deltog som medarrangör i Stadsparkens dag i Djupskolavan, som Lycksele kommun och dess nya stadsarkitekt anordnade den 28 juni. Föreningen fixade en tipspromenad samt ett informationsbord. Delar av styrelsen har under sommaren gjort vissa inventeringar längs Öreälv och vandringsleden "Smörbanan" under sommaren. Föreningen har genomfört en särskild studiecirkel, vid 4 tillfällen under november o december, om Umeälven och om naturen och historien längs strandpromenaden efter norra sidan av älvstranden, från Hawaiiudden till golfbanan. Det ingick i vårt LONA- projekt. Särskild information och ett PP-bildspel togs fram för cirkeln. Kretsens ordförande har under året varit ledamot i länsförbundet.

Styrelsen 2015-02-16